

Justiitsminister Raivo Aeg

Vabaduse Tammepärja aumärkide üleandmisel 31. augustil 2020

Austatud vabadusvõitlejad! Head sõbrad!

Täna möödub 26 aastat päevast, mil Eestis lõppes Teine maailmasõda. Tol päeval, 31. augustil 1994, lahkus Eestist viimane Vene sõdur. See lahkumine polnud ilus ja sõbralik, vaid pigem vaenulik, kuid tähtis on see, et me saime lõpuks ometi taas vabaks.

Võõrast väest jäid siia maha lõhutud kasarmud ja palju lagastatud alasid, mille me oleme nüüdseks ammu korda teinud. Kuid üle poole sajandi kestnud okupatsioon lõi meie maale ja rahvale ka selliseid haavu, mida pole võimalik ravida, heastada ja korda teha.

Teisele maailmasõjale ja Eesti okupeerimisele pani aluse 23. augustil 1939 sõlmitud Molotovi-Ribbentropi pakt. See võttis meilt vabaduse ja oma riigi. Kuid mitte ainult. See kuritegelik sobing hävitas viiendiku Eesti rahvast.

Vabaduse saime me tagasi, aga kaotatud elusid pole meil võimalik kuidagi tagasi saada. See on korvamatu kaotus. Selle kaotuse valu aitab leevendada ainult see, et me peame neid inimesi igavesti meeles – et me ei unusta kurjategijate ohvreid ja mäletame, kui ränka hinda me oleme pidanud oma vabaduse eest maksma.

Esimesed Punaarmee väed saabusid Eestisse juba õige pea pärast Teise maailmasõja algust, 18. oktoobril 1939, kui Stalin surus pärast Hitleriga sõlmitud kokkulepet Eestile peale baaside lepingu. Aga Eesti jaoks ei kestnud Teine maailmasõda sugugi ainult kuus aastat, nagu paljude teiste Euroopa ja maailma riikide jaoks. Kulus peaaegu 55 ränka aastat, enne kui meie lapsed said taas kooli minna vabal maal, kus polnud enam võõraid sõdureid.

Nende 55 aasta jooksul tuli meie rahval üle elada jubedusi, mille kirjeldamiseks on raske sõnu leida. Nõukogude võim ei hävitanud ainult meie riiki. Kүүditamiste, massimõrvade ja venestamisega võideldi meie keele, kultuuri ja kogu meie rahva vastu. Võideldi meie tuleviku vastu. Selleks, et enam kunagi ei sünniks Eesti riiki.

Aga läks teisiti. Meie rahva vabadusiha võitis vägivald. Meie pisike rahvas osutus tugevamaks kui maailma kõige jubedamad hirmuvalitsused.

Et see nii läks, selles on suuri teeneid kõigil vabadusvõitlejatel: metsavendadel, soomepoistel, kaitselahingute veteranidel, vabadusvõitluses osalenud koolilaste põrandaaluste ühenduste liikmetel, okupantide valed vastu võidelnud dissidentidel.

Head sõbrad!

Me oleme täna kogunenud siia tähistama võidupäeva, viimase Vene sõduri lahkumise aastapäeva. Täna möödub 26. aastat päevast, mil meie ühist võitlust kroonis edu ja me saime lõplikult vabaks.

Tänase võidupäeva puhul otsustasin ma autasustada Tammepärja aumärgiga 29 vabadusvõitlejat ning vabadusvõitluse ja vastupanuliikumise mälestuse jäädvustajat. Kõik nad on andnud oma panuse meie rahva hüvanguks mitte töökohustuse tõttu, vaid vabatahtlikult, armastusest ja truudusest Eesti riigi vastu.

Kuid tänasel võidupäeval tahan ma meenutada ka neid tuhandeid vabadusvõitlejaid, kellele saatus ei andnud võimalust näha vaba Eestit. Mõelgem täna tänutundega ka neile vaba Eesti eest langenutele, keda meie seas enam pole. See on ka nende võit ja nende võidupäev. Meie ühine kohus on teha kõik selleks, et rahvas oma kangelasi ei unustaks; et meie lapsed ja lapselapsed teaksid, millist hinda on nende vanemad maksnud vabaduse eest, mis praegu tundub nii enesestmõistetav.

Soovin teile kõigile tugevat tervist ja ilusat võidupäeva jätku!

Hinnakem ja armastagem oma riiki ja kaitskem seda kõikjal!

Olge tugevad nagu tammed! Elagu Eesti!